

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра «Банківська справа»
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)

“ ” 2020 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «фінанси і кредит»

на тему: **«УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ**
УКРАЇНИ»

Виконавець:
студентка _ЦЗФО
Чернишенко Катерина

Науковий керівник:
д.е.н., проф. Кузнєцова Л.В.

АНОТАЦІЯ

Анотація на кваліфікаційну роботу Чернишенко Катерини
на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності «фінанси і кредит»
на тему : «Управління ефективністю діяльності банків України»

Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2020 рік

У кваліфікаційній роботі розкрито сутність та теоретичні підходи до визначення ефективності банківської діяльності, імперативи та детермінанти ефективності банківської діяльності в умовах посткризової трансформації глобальної економіки, концептуальні засади підвищення ефективності банківської діяльності в сучасних умовах.

Констатовано, що категорія «ефективність» перебуває у центрі уваги економічної науки, проте єдиного, чіткого й універсального визначення цієї категорії не існує, у різних контекстах і на різних рівнях дослідження її зміст набуває різних методологічних особливостей і змістовних відтінків. Узагальнення відмінностей теоретичних позицій вітчизняних та зарубіжних науковців, дало можливість визначити та сформулювати авторське визначення ефективності банківської діяльності, а саме ефективність діяльності банку – це і результат його діяльності, і якісна система управління банком, побудована на формуванні науково обґрунтованої стратегії діяльності банку та контролю за процесом її реалізації.

Розкрито різні підходи до показників оцінки ефективної банківської діяльності та визначено основні показники результативності банківської діяльності, які найчастіше використовуються при визначенні її ефективності, а також показано, що система показників, які характеризують ефективність діяльності банку, може бути різною залежно від групи кінцевих показників і завдань, поставлених перед банком.

Об'єкт дослідження – результати діяльності банків України.

Предметом дослідження є теоретичні засади і практичний інструментарій управління ефективністю банківської діяльності.

Метою роботи є аналіз методичних підходів і практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності банку.

Методи дослідження: теоретичне узагальнення - для вивчення та систематизації існуючих теоретичних підходів до визначення змісту та сутності понять «фінансова стабільність банку» та «прибуток банку», системний підхід

- для вивчення організаційно-економічного забезпечення.

Інформаційну основу дослідження сформували матеріали періодичних та Інтернет-видань, науково-практичних конференцій, фінансова звітність підприємства, наукова література, журнали та статті.

Ключові слова: ефективність банківської діяльності, бізнес-модель банку, центри прибутку банку, банківські ризики, кризовий менеджмент.

ANNOTATION

Abstract for the qualification work of Kateryna Chernyshenko

for a bachelor's degree in finance and credit

on the topic: "Management of efficiency of banks of Ukraine"

Odessa National Economic University

Odessa, 2020

The thesis deals with the essence and theoretical approaches to the definition of the effectiveness of banking, imperatives and determinants of the efficiency of banking activity in the post-crisis transformation of the global economy, the conceptual framework for improving the efficiency of banking activities in modern conditions. It is noted that in the conditions of world economic development globalization processes, the banking system plays an important role, the effective functioning of which determines the level of economic development. The banking system has its own distinctive features and current trends that are shaped by the impact of globalization. The problem of banking efficiency has always been and remains relevant, both in the context of banks pre-crisis dynamic growth of profitability, and in the period of instability and high volatility of financial markets. The importance of ensuring the high efficiency of banking is conditioned by a strategic

change in public requirements regarding banking services, the rapid development of non-bank financial institutions. Such global and dynamic changes in the business environment encourage banks to expand and strengthen their position in the money market by introducing innovative banking services, raising corporate social responsibility standards and business ethics, changing strategic priorities, goals and modeling of banks.

A key mechanism for breakthrough financial strategies and innovation is an efficient and financially sustainable banking system. Therefore, the development of an effective mechanism of banking and banking efficiency methodology improvement in the context of the post-crisis transformation of the global economy are extremely important for the financial and social stability of our state, its security and development.

The object of research - the results of the banks of Ukraine.

The subject of the study is the theoretical foundations and practical tools for managing the efficiency of banking.

The purpose of the work is to analyze the methodological approaches and practical recommendations aimed at improving the efficiency of the bank.

Keywords: efficiency of banking activity, bank business model, profit centers, bank risks, crisis management.

ЗМІСТ

	стор .
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
1.1. Сутність та теоретичні підходи до визначення ефективності банківської діяльності	5
1.2. Специфіка ефективності банківської діяльності в сучасних умовах.....	12
Висновки до розділу 1	20
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНІНІ ВАЖЕЛІ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ	
2.1. Аналіз зовнішнього середовища функціонування банків України на фінансового ринку	22
2.2. Оцінка ефективності результатів діяльності банків України..	31
2.3 Аналіз етапів розвитку процесів управління ефективністю банків України	38
Висновки до розділу 2.....	48
РОЗДІЛ 3. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
3.1. Антикризовий менеджмент банку в управлінні ефективністю банківської діяльності	50
3.2. . Систематизація інструментарію управління ефективністю банківської діяльності	56
3.3 Трансфертне ціноутворення як сучасний інструмент управління ефективністю банківського бізнесу	64
Висновки до розділу 3.....	70
ВИСНОВКИ..	73
Список використаних джерел	75

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку в умовах глобалізаційних процесів неабияку роль відіграє банківська система, яка має свої сучасні тенденції, що формуються під впливом глобалізації та цифровізації, при цьому ефективне функціонування банківської системи зумовлює рівень розвитку економіки та забезпечує ефективне функціонування всього господарського комплексу як на національному, так і міжнародному рівні. Ефективно функціонуючі банки виступають запорукою стабільного розвитку як розвинутих економік, так і таких, що розвиваються.

Ефективність діяльності банку, її аналіз за сучасних умов є основою прийняття управлінських рішень у банку та встановлення довірчих і взаємовигідних відносин між банками та клієнтами. Адже сьогодні, коли змінюється економічна ситуація в країні й передусім умови функціонування банків, досягнення їх цілей і завдань стають можливими переважно за рахунок їх фінансової стійкості та ефективності.

Саме тому вдосконалення засад та інструментарію управління ефективністю банківської діяльності є актуальними.

Фундаментальні засади дослідження банківської справи, ефективності банківської діяльності та методичні підходи до її оцінювання сформовано у працях вітчизняних науковців: О. Дзюблюка, Л. Жердецької, Г. Карчевої, Л. Кузнєцової, Л. Примостки, О. Чуб, Н. Шульги та інших, а також у працях багатьох зарубіжних учених, зокрема Л. К'яромонте, Р. Індерст, С. Муллаінетен, М. Нет та А. Скоар, В. Роудса, П. Роуза, Дж.Синкі.

Віддаючи належне доробку вчених, варто зазначити, що питання удосконалення інструментарію управління ефективністю банківської діяльності залишаються недостатньо дослідженими. Зокрема, потребує вдосконалення питань обґрунтування вибору бізнес-моделі функціонування банку, формування його раціональної організаційної структури, прийняття та реалізації управлінських рішень.

Метою кваліфікаційної роботи є вивченні існуючого науково-методичного інструментарію щодо управління ефективністю банківської діяльності в сучасних умовах.

Поставлена мета зумовила необхідність вирішення таких завдань:

- дослідити сутність та економічний зміст категорії «ефективність», виявити особливості поняття «ефективність банківської діяльності»;
- визначити прояви впливу сучасних процесів трансформації глобальної економіки на ефективність банківської діяльності на міжнародному і національному рівнях;
- розробити концептуальні засади формування системи управління ефективністю банківської діяльності з позицій системного підходу;
- визначити макроекономічні та інституційні важелі підвищення ефективності банківської діяльності в умовах сучасних викликів;
- обґрунтувати перспективні напрями розвитку банківського бізнесу та підвищення його ефективності.

Об'єкт дослідження – результати діяльності банків України.

Предметом дослідження є теоретичні засади і практичний інструментарій управління ефективністю банківської діяльності.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження складають положення теорії банківської справи та економічної теорії. У роботі були використані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема: наукової абстракції, системного аналізу (при дослідженні теоретичних засад ефективності банківської діяльності); аналізу та синтезу (при макроекономічному аналізі сучасних тенденцій української банків); історико-логічний (при дослідженні розвитку та стану банків України).

Інформаційну базу дослідження становили законодавчі акти України, офіційні матеріали Державної служби статистики України, НБУ. Використані праці провідних вітчизняних й зарубіжних учених та практиків з проблем ефективності банківської діяльності.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній розглянуто теоретичні засади та науково-методичнео забезпечення процесів управління ефективністю банківської діяльності в умовах посткризової трансформації глобальної економіки. Проведене дослідження дозволило сформулювати такі висновки.

1. Обґрунтовано, що ефективність діяльності банку – це і результат його діяльності, і якісна система управління, побудована на науково обґрунтованій стратегії діяльності банку та контролю за процесом її реалізації.

2. На відміну від ефекту, що є абсолютною величиною, категорія «ефективність» характеризує не стільки кінцевий результат, скільки процес його досягнення, враховуючи умови та фактори, за яких він був отриманий. Висока результативність усіх показників діяльності банку забезпечує стабільність банківського бізнесу.

3. Система показників, які характеризують ефективність діяльності банку, залежить від тих кінцевих індикаторів і завдань, які постали перед банком. На підвищення ефективності банку за визначених соціально-економічних умов впливають такі детермінанти: економічні, політичні, соціальні, технологічні.

4. Глобалізація та цифровізації фінансових ринків впливає на необхідність розвитку інформаційних технологій, що передбачає вихід на якісно новий рівень автоматизації, вдосконалення телекомунікаційної інфраструктури і комплексів технічних засобів.

5. Українська банківська система поступово інтегрується в міжнародний фінансовий простір і формує власну модель розвитку. Після світової фінансової кризи 2007-2008 років через економічні, юридичні та етичні причини банківським установам стало набагато складніше диктувати споживачеві свої умови на ринку. Велика кількість FinTech-стартапів, стрімкий розвиток хмарних технологій і соціальних мереж, активізація

телекомунікаційних гігантів стали каталізатором впровадження інновацій в банківську діяльність. Настає епоха зміни підходів до трансформації та розвитку банківського бізнесу.

6. Стратегічними напрямками розвитку системи управління ефективністю банківської діяльності є освітня орієнтація банківського маркетингу та підвищення фінансової грамотності; позиціонування банку в соціальному й конкурентному середовищах (необхідність диференціації в умовах посилення конкуренції на ринку банківських послуг), формування програми антикризового менеджменту.

7. Інструменти управління ефективністю банківської діяльності орієнтовані на такі вектори розвитку банку: співвідношення організаційної структури центрів відповідальності (менеджмент, взаємодія між підрозділами); оптимізація міжструктурних взаємовідносин, досягнення взаєморозуміння між підрозділами (розвиток різних сегментів бізнесу); створення управлінських команд і формування культури управління; підвищення орієнтованості профіт-центрів на результат, формування інноваційних стратегій центрів відповідальності.

8. Визначено, що ключовими тенденціями української банківської системи в сучасних умовах є: високий рівень проблемних (токсичних) активів; системне зниження рівня адекватності капіталу; високий рівень валютних ризиків; втрата довіри до банків з боку населення; масовий відтік депозитів; неефективні адміністративні рішення; девальвація національної грошової одиниці; неефективний менеджмент банківських активів і пасивів; недостатній рівень систем ризик-менеджменту в банках.

9. Сучасним банкам України необхідно сформувати ефективну, адекватну масштабам бізнесу організаційно-управлінську систему, яка забезпечить підвищення якості обслуговування клієнтів, зростання керованості та ефективності банку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Васюренко О.* Ефективність кредитування фізичних та юридичних осіб банками України: методологія аналізу стохастичних границь / О. Васюренко, В. Ляшенко, В. Подчесова // Вісник Національного банку України. – 2014. – № 1. – С. 5–11.
2. *Карчева Г. Т.* Оцінка ефективності управління активами і пасивами банків України / Г. Т. Карчева // Економіка і прогнозування. – 2011. – № 1. – С. 59–73.
3. *Макаренко М. І., Савченко Т. Г.* Система трансфертного ціноутворення в комерційних банках [Текст]: Монографія / М. І. Макаренко, Т. Г. Савченко. – Суми: УАБС НБУ, 2008. – 238 с.
4. *Примостка Л. О.* Фінансовий менеджмент у банку: Підручник. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: КНЕУ, 2004. – 468 с.
5. *Примостка Л.* Методичні аспекти аналізу ефективності управління портфелями комерційних банків / Л. Примостка // Банківська справа. – 2000. – №14. – С. 28–30.
6. *Алле М.* Глобализация: разрушение условий занятости и экономического роста. Эмпирическая очевидность / М. Алле. – М.: ТЕИС, 2003. – 314 с.
7. *Акофф Р.* Планирование будущего корпорации / Р. Акофф: Пер. с англ./ Общ. ред. и предислов. доктора экономических наук В. И. Данилова-Данильяна. Издательство Сирин – М., 2002. – 256 с
8. *Антилл Н., Кеннет Л.* Оценка компаний: анализ и прогнозирование с использованием отчетности по МСФО / Ник Антилл, Кеннет Ли; Пер. с англ. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Альпина Паблишерс, 2010. 454 с.
9. *Роуз П. С.* Банковский менеджмент: Предоставление финансовых услуг: Пер. с англ. / П. С. Роуз; под общ. рук. М. В. Белова и др. – М.: Дело, 1997. – 743 с.

10. *Синки Дж.* Финансовый менеджмент в коммерческом банке и в индустрии финансовых услуг/ Джозеф Синки мл.: Пер с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. – 1018 с.
11. *Герасимович А.* Система показників, що визначає ефективність управління кредитним портфелем банку / А. Герасимович, І. Герасимович, Н. Морозова-Герасимович // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – Сер. Економічні науки. – 2010. – № 3.– С. 126.
12. *Гладких Д. М.* Організаційна і кадрова складові діяльності українських банків // Формування ринкових відносин в Україні. – 2003. – № 2. – С. 87–90.
13. *Добровольский А. В.* Закономерности развития банковской системы в формирующейся рыночной экономике // Культура народов Причерноморья. – 2001. – №21. – С . 38–41.
14. Документ Базельського комітету з питань банківського нагляду «Міжнародна конвергенція оцінки капіталу і стандартів капіталу» (International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards; Базель I, липень 1988 року). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bis.org/bcbs/index.htm>
15. Документ Базельського комітету з питань банківського нагляду «Міжнародна конвергенція оцінки капіталу і стандартів капіталу. Виправлена версія» (International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards. A Revised Framework; Базель II, 26.06.04). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bis.org/bcbs/index.htm>
16. Документ Базельського комітету з питань банківського нагляду «Міжнародний регулятивний механізм для банків» (International regulatory framework for banks (Basel III)). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bis.org/bcbs/basel3.htm>

17. *Драчева Е. Л., Либман А. М.* Формирование системы внутренних рынков транснациональных корпораций и место России в этом процессе // Менеджмент в России и за рубежом. – 2000. – №6. – С. 25–40.
18. *Другов О. О.* Місце банків в інвестиційному процесі [Текст] / О. О. Другов // Соціально-економічні дослідження в перехідний період: Зб. наук. праць / НАН України. Ін-т регіон. досліджень – Львів, 2003. – Вип. 1: Економічні проблеми ринкової трансформації України. – С. 408–412.
19. *Дубінін В. О.* Вибір оптимальної організаційної структури банку / В. О. Дубінін // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: Зб. наук. праць. – Т. 7. – Суми: ВВП «Мрія-1» ЛТД, 2003. – С. 289–294.
20. *Мещеряков А. А.* Організаційно-технологічні аспекти підвищення ефективності функціонування комерційного банку: Монографія / А. А. Мещеряков – К.: Науковий світ, 2006. – 347 с.
21. *Мещеряков А. А.* Організація діяльності комерційного банку: Навч. посібник / А. А. Мещеряков. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 608 с.
22. *Михайлюк Г. О.* Розвиток інтернет-банкінгу як нетрадиційної банківської операції. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/1_KAND_2010/Pravo/9_57264.doc.htm
23. *Roger Y. W. Tang.* Transfer Pricing – Japanese vs. American Style / Tang Y. W. Roger, C. K. Walter, R. H. Raymond // Management accounting. – 1979. – January. – P. 12–16.
24. *Saunders A.* Financial institutions management / Antony Saunders, Marcia Millon Connett. – New York: Mc Graw–Hill, 2008. – 862 p.
25. *Schmukler, Sergio L.,* 2004, “Financial Globalization: Gain and Pain for Developing Countries,” Federal Reserve Bank of Atlanta Economic Review (Second Quarter). – P. 39–66.

26. *Christoher L. Culp, Merton H. Miller, Andrea M. P. Neves.* Value ta risk: uses and abuses / *Journal of applied corporate finance.* —Vol. 10. — 1998. — No4.
27. *Coffey John J.* What is Funds Transfer Pricing? // *Bank Marketing.* — 2001. — November. — P. 48–49.
28. *Collier, Paul M.* Accounting for managers: interpreting accounting information for decision-making / *Paul M. Collier.* — John Wiley & Sons, 2003. — 496 p.
29. *Fukuda, S.* (2012). Market-specific and currency-specific risk during the global financial crisis: Evidence from the interbank markets in Tokyo and London, *Journal of Banking & Finance*, 36 (2012), P. 3185–3196.
30. Офіційне інтернет-представництво НБУ. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=23487024&cat_id=57896
31. Банківська система України: становлення і розвиток в умовах глобалізації економічних процесів: Монографія / За ред. д. е. н., проф. О. В. Дзюблюка. — Тернопіль: Астон, 2012. — 358 с.
32. Барометр настроїв щодо заощаджень та інвестування в країнах Центральної та Східної Європи.— Відень: GfK Austria, 14 січня 2013 р. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.gfk.ua/public_relations/gfk_group_news/materials/005137/index.ua
33. Офіційний сайт Державного комітету статистики. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
34. *Гармидаров П. П.* Методика порівняльного аналізу ефективності банків на основі рейтингових оцінок банківських ризиків [Текст] / П. П. Гармидаров // Соціально-економічні дослідження в перехідний період: Зб. наук. праць / НАН України; Ін-т регіон. досліджень — Львів, 2004. —

- Вип. 4 (XLVIII): Статистичне оцінювання соціально-економічних явищ у регіоні: методологічні підходи. – С. 259–265.
35. *Герасимович А.* Система показників, що визначає ефективність управління кредитним портфелем банку / А. Герасимович, І. Герасимович, Н. Морозова-Герасимович // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – Сер. Економічні науки. – 2010. – № 3. – С. 126.
 36. *Гладких Д. М.* Організаційна і кадрова складові діяльності українських банків // Формування ринкових відносин в Україні. – 2003. – № 2. – С. 87–90.
 37. Глобальний аналіз базових макроекономічних показників України (2013–2016 рр.). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://publicaudit.com.ua/reports-on-audit/analiz-bazovykh-makroekonomichnykh-pokaznykiv-ukrayiny-2013-2016-rr/>
 38. *Івасів І. Б.* Управління вартістю банку: Монографія. – К.: КНЕУ, 2008. – 288 с.
 39. *Івахненко В. М.* Курс економічного аналізу: Навч. посібник для вузів / Івахненко В. М. – К.: Знання-Прес, 2000. – 207 с.
 40. *Жердецька Л. В.* Оцінка стратегій управління активами та пасивами системних банків в Україні / Л. В. Жердецька // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2016. – Випуск 21. – Ч. 1. – С. 162 – 166. (0,49 д.а.)
 41. *Кузнецова Л. В.* Планування кредитної діяльності банків / Л. В. Кузнецова // Науковий вісник Хмельницького технологічного університету. – Вип. 7/2014. – Хмельницький, 2014. – С. 36-42
 42. *Шульга Н. П.* Управління стратегічним портфелем банку та роль контролінгу в його сервісній підтримці // Світ фінансів. – 2005. – №2(3). – С. 80–88.
 43. *Ізюмцева Н. В.* Моделювання та організація проведення реінжинірингу бізнес-процесів у банківській системі / Ізюмцева Н. В., Лічмаровська

- А. В., Мирончик Г. В. // Вісник університету банківської справи Національного банку України. – 2011. – №1 (10). – С. 160–168.
44. *Іляш О. І.* Пріоритети виявлення диспропорцій соціально-економічного розвитку регіонів України у контексті зміцнення її безпеки / О. І. Іляш, І. В. Федчук // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. – 2011. – Вип. 4. – С. 137–143. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchtei_2011_4_25
 45. *Вовчак О. Д.* Кредит і банківська справа: Підручник / О. Д. Вовчак, Н. М. Руцишин, Т. Я. Андрейків. – К.: Знання, 2008. – 564 с.
 46. *Жердецька Л.В.* Ризик та прибутковість банківського кредитування: оцінка взаємозв'язків / Л.В. Жердецька, Т.О. Коломия // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2017. – Випуск 3 (09). – С. 111 – 116
 47. *Коваль С.* Особливості фінансової політики банківських установ в контексті сучасних реалій [Текст] / Світлана Коваль // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2015. – Вип. 4. – С. 65–73.
 48. Комплексная типовая бизнес-модель коммерческого банка. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.businessstudio.ru/buy/modelshop/nm_bank
 49. Комплексная бизнес-модель коммерческого банка. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bankiram.pro/2011/11/blog-post_7790.html
 50. *Козенкова Т.* Трансфертные цены в группе компаний // Проблемы теории и практики управления. – 2007. – № 8. – С. 49–59.
 51. Комплексна програма розвитку фінансового сектора України до 2020 року / Постанова Правління Національного банку України від 18 червня 2015 року № 391 (у редакції рішення Правління Національного

- банку України від 16 січня 2017 року № 28). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=43352266>
52. *Корнієнко Т.* Ліквідність комерційного банку; фактори, що впливають, методи управління / Корнієнко Т. / Финансовые риски. – 2001. — №3. – С.51–54.
 53. *Коупленд, Т., Коллер Т., Муррин Д.* Стоимость компаний: оценка и управление. – М.: Олимп-Бизнес, 2005. – 569 с.
 54. *Кочетков В. В.* Ефективність витрат підприємства на реєстрацію інформаційних потоків / В. В. Кочетков // Економічні інновації: Зб. наук. праць – Одеса: ІПРЕЕД НАН України, 2011. – Вип. 45. – С. 118–123. *Ларікова Т. В.* Методика трансфертного ціноутворення в банку / Т. Ларікова // Фінанси, облік і аудит. – 2008. – № 12. – С. 276–285.
 55. *Макаренко М. І., Савченко Т. Г.* Система трансфертного ціноутворення в комерційних банках [Текст]: Монографія / М. І. Макаренко, Т. Г. Савченко. – Суми: УАБС НБУ, 2008. – 238 с.
 56. *Макаренко М. І., Костюченко Я. О.* Міжнародний досвід організації стрес-тестування в банківській сфері // Економіка і держава. – 2014. – №7. – С. 19–23. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.in.ua/?op=8&w=%D0%9C.+%D0%86.+%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE>
 57. *Малиновський Б. М.* Відоме і невідоме в історії інформаційних технологій в Україні / Б. М. Малиновський. – К.: Академперіодика, 2001. – 214 с.
 58. *Маслюченков Ю. С.* Финансовый менеджмент в коммерческом банке: технология финансового менеджмента клиента / Ю. С. Маслюченков. – М.: Перспектива, 1997. – 214 с.
 59. *Маслянюк П. П.* Бізнес-інжиніринг організаційних систем / П. П. Маслянюк, О. С. Майстренко // Наукові вісті НТУУ КПІ. – 2011. – № 1. – С. 69–78.

60. Таранов Д. М. Особливості визначення грошової доданої вартості (Cash Value Added) для банківських установ / Д. М. Таранов // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – № 4. – С. 145–150. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2012_4_34
61. Терещенко О. О., Стецько М. В. Системи показників у концепції фінансового контролінгу у сфері бізнесу / О. О. Терещенко, М. В. Стецько // Фінанси України. – 2013. – № 11. – С. 66–83. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2013_11_7
62. Толчин К. В. Об оценке эффективности деятельности банков. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.cbr.ru/publ/MoneyAndCredit/tolchin.pdf>.